

HÍRMONDÓ 2024/5

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában megismerhetik néhány egyesületi tagunk rövid véleményét az új tagsági igazolványról. Ezt követően beszámolunk Királyhidi Dorottya április 24-én, egyesületünkben tartott könyvbemutatójáról. A későbbiekben a „Videó a Vakoknak” projekt két érdekes élményparkba kalauzol el minket, majd kiderül, hol tartanak az Európai Fogyatékosági Kártyával kapcsolatos jogalkotási folyamatok. A hírek, érdekességek rovatunkban többek között informálódhatnak egy forradalmi hallásjavító műtétről, de betekintést nyerhetnek a Hősök tere történetébe is.

A májusi Hírmondó mellékletet tartalmaz, amely az Európai Parlamentben tartott konferencián elhangzottakat összegzi.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Tagjaink mondták az új SVOE igazolványról	2
Áprilisi szakmai nap: könyvbemutató és fórumbeszélgetés a Korányi Sándor utcában	4
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	14
Ismerj meg két érdekes élményparkot!	14

Az Európai Parlament jóváhagyta az Európai Fogyatékosági Kártyát – már csak bürokratikus akadályok vannak hátra	15
HÍR, ÉRDEKESSÉG	16
Forradalmi műtét után visszakapta egy gyermek a hallását	16
Még ló húzta, de már vasút volt: magyar lóvasút-történelem	17
Hogyan lett a Hősök tere? Minden, amit a Hősök teréről tudni érdemes	18
Elfogadtak egy új törvényt: kártérítést kaphat, akinek emiatt károsodik az egészsége	20
Olyan nő vezeti a Duna TV műsorát, aki nem is létezik	21
Megfejtették a 2000 éves papirost, kiderült, hol temették el Platón..	21
Melyek a legjobb vérnyomáscsökkentő teák?	22
KEDVENC RECEPTJEIM.....	24
A HÓNAP VERSE	25

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Tagjaink mondták az új SVOE igazolványról

2024. április 22-én megkezdődött az új tagsági igazolványok átvétele. Az első néhány hétben több alkalommal is bementem egyesületünk telephelyére, hogy pár rövid, egyszerű kérdésen keresztül felmérjem a kártyatagok véleményét az újdonsült kártyáról.

2024. május 6-án Plihné Havai Máriával, május 8-án Scsúr Anikóval, május 14-én pedig Molnárné Majsai Zsuzsannával beszélgettem. Az alábbiakban e párbeszélgetések rövid összegzését teszem közzé.

Az első kérdésem minden esetben arra vonatkozott, hogy praktikusnak találják-e a megkérdezettek az új tagsági igazolvány kinézetét. Erre mindnyájan igennel feleltek. Ezt követően az iránt érdeklődtem, hogy milyen előnyét/előnyeiket tudják megnevezni a régi dokumentummal szemben. Abban mindnyájan egyetértettek, hogy a legnagyobb előnye a méretéből fakad. Éppen akkora, mint a többi plasztik kártya, amit magunknál hordunk, így könnyedén elfér azok között a pénztárcában vagy a személyigazolvány tartóban.

Anikónak azonban először voltak fenntartásai amiatt, hogy – a régi típusú irattal szemben – ezen nincs rajta tulajdonosának a fotója.

„Először egy kicsit aggódtam, hogy ha nem lesz rajta fénykép, akkor majd nem fogják komolyan venni. De most már úgy gondolom, hogy ugyanúgy fog működni, mint a MÁK-kártya. Abból a szempontból nem is gond, hogy nincs rajta fénykép, mert amiatt nem kell aggódni, hogy gyengül a minősége. Ezen felül az se jelenthet problémát, hogy idővel változik a kinézetünk”.

Az előnyöket firtató kérdéseimre Majsai Zsuzsa olyan választ adott, melyet nagyon meglepőnek találtam.

„Előnye mindenféleképpen az, hogy ezzel igazolni tudom, hogy tag vagyok itt. Az igazolvány, amit korábban használtam, csak a vakság tényét igazolta, ezen az újon viszont lehet érzékelni, hogy nemcsak látás-, hanem hallássérült is vagyok”.

Ehhez kapcsolódó kérdéseimre válaszul elmondta: ő már hét éve tagja egyesületünknek. Rendszeresen fizette is a tagdíjat, amiről Gábortól meg is kapta papíron az igazolást. Fényképes SVOE igazolványa azonban nem volt, a Vakok és Gyengénlátók Közép-magyarországi Regionális Egyesületétől (VGYKE) kapott igazolvánnyal járt mindenhová, és az ehhez kapcsolódó kedvezményeket tudta csak igénybe venni.

„Kb. 2 vagy 3 éve kerültem az egyesülethez, tehát még viszonylag új tag voltam itt, amikor először megfogalmazódott, hogy új formátumú igazolvány lesz. Csak aztán annak a fejlesztése abbamaradt, amikor ide költöztünk a Korányi Sándor utcába, és elhúzódott a dolog. Én ebben látom az okát annak, hogy korábban nem kaptam, de a lényeg az, hogy most már megvan...”

A harmadik kérdésem arra vonatkozott, hogy mit várnak a kártyától a jövőre nézve. Kértem, soroljanak fel olyan helyszíneket, esetleg szolgáltatásokat, amelyekre szívesen kiterjesztenék az igazolvány hatókörét.

Havai Marika néni úgy fogalmazott: mivel a közgyógy már a fürdőkre nem érvényes, ő nagyon örülne, ha a SVOE tagsági igazolvány ezekre kedvezményt nyújtana. Lehetne egy-két budapesti intézményt is kijelölni erre a célra, de egy általános kedvezmény szerinte még nagyszerűbb lenne.

Három beszélgetőtársamból ketten is javasolták a kártyával járó kedvezmények egészségügyre való kiterjesztését. Anikó a magánszemészeti rendelőköt hozta szóba, a fogászatot pedig Marika nénnel együtt mind a ketten megemlítették.

Anikó ezen kívül is tett még egy figyelemre méltó észrevételt:

„Ettől az igazolványtól én azt is várom, hogy népszerűsíteni lehessen vele az egyesületet. A SINOSZ vagy éppen az MVGYOSZ már népszerűbb. Ha elmegyek például a Tapolcai-tavasbarlangba, az ügyintéző is-meri a

fontosabb megnevezett két szervezet igazolványát, míg a SVOE kártyája új lesz neki. Ez abból adódik, hogy a másik két szervezet tag-jaihoz képest mi, siketvak személyek kevesebben vagyunk. Ha viszont felmutatjuk a kártyát, a pénztáros majd megjegyzi, mert az újdonság erejével hat rá...” Zsuzsa intézmények, szolgáltatók egész tárházát sorolta fel, ahová szívesen bejutna a kártya által adott kedvezménnyel: pl. színházak, állatkertek, cirkuszok, múzeumok (amennyiben tapintható tárlatokat kínálnak).

Anikó a SVOE vezetőségének korábbi tagja. Saját bevallása szerint aktív szerepet vállalt az új igazolványt elfogadó helyek listájának kialakításában, ezért tőle, mintegy kiegészítő kérdésként, még azt is megtudakoltam: miként zajlott ez a folyamat.

„A régi tagsági igazolványt csak a Fővárosi Állatkertben fogadták el. Az elmúlt években többször is voltam kirándulni, nyaralni a családdal, és ezeket általában én szerveztem. Eközben pedig mindig megnéztem, hogy az adott helyszínen milyen kedvezmény van. A kedvezményre jogosító dokumentumok listáján nem egy helyszínnél ott szerepelt a Si-ketvakok Országos Egyesülete. Erről jutott eszembe, hogy biztos vannak más olyan helyszínek is, ahol önmaguktól betették az egyesületet. Fel-tételezem, ők mindenfajta fogyatékossgal élőkre szerettek volna gondolni, megnézték, hogy milyen szervezetek vannak. Vagy a másik eshetőség, hogy valaki felmutatta a régi igazolványt és ebből rájöttek, hogy ez az egyesület is van és felvették a listára. Leültem tehát a számítógép elé és felkutattam az interneten, hogy milyen helyeken fogadják még el. Így született ez a hosszú lista”.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

***

Áprilisi szakmai nap: könyvbemutató és fórumbeszélgetés a Korányi Sándor utcában

2024. április 24-én könyvbemutató volt telephelyünk nagy, közösségi termében. A kötet, melyet a szakmai nap keretében megismerhettünk, Királyhidi Dorottyának, elemi rehabilitációs részlegünk szakmai vezetőjének a munkája. Címe: „Funkcionális hallásvizsgálat a látássérültek elemi rehabilitációs szolgáltatásában”.

Elsőként Királyhidi Dorottya (Dorka) köszöntötte a résztvevőket. Úgy fogalmazott: a könyv, melyet írt, csak egy apropója a rendezvény résztvevői közötti találkozásnak. Bár örül a kötet létrejöttének, fontosnak tartja a program második részét, a fórumbeszélgetést is.

Az első előadást Dóri Balázs audiológus tartotta: „Az audiológussal való együttműködés lehetőségei a hallókészülékes ellátás folyamatában. A hallókészülékes ellátás rendszere ma Magyarországon” címmel.

Rövid bemutatkozásából megtudtuk: 20 éve van a szakmában. Azon kívül, hogy audiológusként dolgozik, egy gyártó képviselője is. Ez azt jelenti, hogy teljesen globális látása van a magyarországi hallásrehabilitációs rendszerre. Egyrészt, mint orvos-tanácsadó, másrészt, mint audiológus. Épp ezért meglehetősen vegyes érzései vannak. A gyártók részéről elsősorban az üzleti vonalat látja, hogy egy hallókészüléken mit lehet keresni.

A magyar támogatási rendszerben, amikor valaki TAJ kártyája alapján támogatást élvez egy hallókészülékre, az hat évre szól. Az audiológusnak ezért számolnia kell azzal, hogy az illetőnek milyen hallásvesztése van, illetve, hogy milyen fajta készülék kell neki, hallójárat vagy fül mögötti. Ha tovább romlik a hallása, akkor is ki kell tudni szolgálni ezt a hat évet.

Emellett egy bizalmi kapcsolatot kell kialakítani a pácienssel. Mindezt annak érdekében, hogy a kommunikáció gördülékeny legyen és megfelelően lehessen a készülékeket állítani.

20 évvel ezelőtt olyan, analóg készülékek voltak, melyeket csavarhúzóval tekergettek, állítottak. Ezekben a hangerőt lehetett szabályozni, a magas, illetve a mély tartományból mód volt egy kicsit „levágni”, illetve a kimeneti hangnyomást némiképp állítani lehetett. Ez egy elég kezdetleges rendszer volt. Jó esetben volt a készülékekben egy ún. telefontekercs, ami az indukciós megoldások alapján akadálymentesítette a hallókészülék viselőjét.

A 20 éve alatt óriásit fejlődött a világ. A mai Bluetooth rendszerek lehetőséget adnak arra, hogy a hallókészüléket telefonra kapcsoljuk, a telefonon, egy applikáció segítségével hangerőt és hangszínt szabályozzunk. Ha netán akadályoztatva vagyunk fizikálisan abban, hogy eljussunk az audiológusunkhoz, tájékoztatni tudjuk a szakembert, hogy milyen beállítást kérnénk a hallókészülékünkre. Ő pedig felhő alapon, interneten keresztül a telefonunkra beállítást tud küldeni a készülékünkhöz. Így távból meg lehet oldani a hallókészülék beállítását.

Két évtizede a hallásrehabilitáció is nagyon másként nézett ki. Kb. 70 százalékban, egyedi mintavétel alapján hallójárat készülékeket adtak ki, míg a fül mögötti 30 százalék volt. Ez a mai világban megfordult. Az elsődleges probléma ugyanis a hallásrehabilitáció megkezdésekor az ún. stigma-effektus. Ez az a gondolat, hogy: „Hallókészüléket viselek, mindenki engem fog nézni... Ez borzasztó nagy, hogy néz ki?!”

Régen a fül mögötti készülékek tetemes méretűek voltak, így inkább a hallójárat készülékeket választották. A hallókészülék-gyártás fejlődése és a chippek minimalizálása oda vezetett, hogy átmentünk a fül mögötti

világba. Ezekkel a készülékekkel messze jobb hallásakusztikai eredményeket lehet elérni.

A készülék is valamilyen szinten „gondolkodik”: tudja magát harmonizálni a környezetéhez. Ezt a fül mögötti készülékben lehet a legjobban megoldani. Mindegyik készüléken 2-2 mikrofon van. Ezek folyamatosan pásztázzák a környezetüket. Ez eredményezi az irányhallást.

A hallójáratyi készülék ezzel szemben egy, a fülbe helyezett hallókészülék, ami a fülkagyló hangbegyűjtő szerepét alkalmazza és annak alapján erősíti azt.

Sokan azt hiszik, hogy túl estek a hallásvizsgálaton, felprogramozták nekik a készüléket és csoda történik, egyből mindent hallani fognak. Ez azonban nem igaz. A hallásvesztések döntő többsége az ún. idegi hallásvesztés, ahol a belső fülben, a szőrsejtek pusztulása következtében történik az állapotváltozás. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az idegpályákra jóval kevesebb ingerület jut. Így a valóságnak csak egy része jut el a hallásközpontig. A hallókészülékkel a maradék szőrsejtek stimulációjával érnek el eredményeket. Ez azonban soha nem lesz száz százalékos, akármennyire fejlett is a technika.

A másik tévhit: attól kezdve, hogy felteszem a hallókészüléket a fülemre, a hozzám képest harmadik szobában levő, hozzám szóló páromat, rokonomat tökéletesen hallani fogom. Ez nem igaz.

Talán döbbenetes lehet ez az adat, de a hallókészülék hatótávolsága 80 cm, 1,5 m. Az összes többi, ami pluszban hozzá tud adódni, az a hallásakusztika. Ez a falról visszaverődő hangokat jelenti, amiket befog a készülék, és így nő a hallásteljesítmény.

A hallókészülékesek esetén van egy különleges, ún. akadálymentesítési megoldás. A hallókészülékhez Bluetooth megoldással csatlakozik egy mikrofon. Ez akkor lehet nagy segítség, amikor a beszélő a hallókészülék hatótávolságán kívül tartózkodik. Amivel ő foglalkozik, 35 m hatótávolságig akadálymentesíti a hallókészülék viselőjét.

Az általa képviselt hallókészülékek már alkalmazzák az Auracast módszerét. Ez a Bluetooth tovább fejlesztett változata. Ez lesz a jövő. Színházakban, reptereken, vonatpályaudvarokon, amikor egy-egy ilyen Auracast zónához érünk, a hallókészüléken az összes információt lehet gyűjteni és hallani lehet mindent, amit még egy ép hallású ember se feltétlenül hall meg a nagy nyüzsgésben. Ez lesz a közeli jövő.

Az időskori hallásromlás és hallókészülékes ellátás egy különleges terület. Amikor betérnek hozzá ügyfelek, megkérdezi tőlük, hogy maguktól jöttek-e vagy a család hozta őket. Ha a család hozta, az nehezebb helyzet, mert az adott személy részéről jó eséllyel ellenkezés tapasztalható. A rehabilitáció sikere itt nem is szokott akkora lenni. Ma viszont már nő azoknak a létszáma, akik maguktól döntenek a készülék viselése mellett.

Ha működik a pozitív együttműködés, a hallókészülék viselése eredményt fog hozni.

Időskorban a fő tevékenység általában a televíziózás. Ezt a tevékenységet pedig a hallókészülék nem feltétlenül segíti száz százalékban. Ehhez való akadálymentesítési egység a TV egység, ami ma már általában minden hallókészülék gyártónál működik, Bluetooth alapon. Itt nem a hangot erősíti fel az eszköz, hanem a televízióba érkező, digitális jelet küldi fel a hallókészülékbe. A készülék ebből fog a beállított hangminőségre beállni. Így jóval érthetőbbé válik a televízió.

A hallókészülék hatótávolságát kibővítő mikrofonokat multimikrofonoknak nevezzük. Ennek az az oka, hogy multifunkciós eszközökről beszélünk. Ha egyvalaki tartja a nyakában vagy a kezében, akkor egy ún. egymikrofonos rendszerben működik, és az egyetlen beszélő hangját veszi fel és továbbítja a hallókészülékhez. Ha viszont letesszük egy asztal közepére, bestreameli az asztalnál ülők hangját, és azt küldi fel a hallókészülékre. Illetve a hallókészülékhez is tud csatlakozni. Ezt vagy Bluetoothrendszerrel teszi, vagy ha van Jack-rendszer, akkor a számítógép fejhallgató kimenetébe lehet csatlakoztatni, és az így kapott jelet Bluetooth-on a hallókészülékre küldi.

Az ilyen eszközök számítógéphez való csatlakoztatása korábban jobban a háttérben volt. A Covid időszaka, az otthoni munkavégzés és tanulás azonban rávilágított arra, hogy ez mennyire fontos a hallókészüléket viselők számára.

Az elemi rehabilitációs szakemberekkel való együttműködést rendkívül fontosnak tartja. Dorkával is lassan 8 éve dolgoznak együtt. Az elemi rehabilitációs szakember fontos, hogy előre felkészítse a páciens, illetve tisztában legyen azzal is, hogy az illető mire hogyan reagál. Az audiológus szakember ugyanis tud készíteni egy audiogramot, ami nem feltétlenül felel meg a valóságnak. Itt kell az elemi rehabilitációs szakember beavatkozása.

Neki is van olyan páciense, aki a hallássérülés mellett vak vagy gyengénlátó, de elutasítja az elemi rehabilitációs szakemberrel való együttműködést – így lényegesen nehezebb eredményeket elérni.

Az együttműködés fontosságára Dorka egy konkrét példát is hozott.

Jött elemi rehabilitációba egy makuladegenerációval élő, nagyon rosszul látó néni. Ő közben nem is hallott jól, nem értette a lányának a beszédét sem. A hallásvizsgálattal, hallókészülékkel szemben elutasító volt. Ezek nem olcsó dolgok, tehát ő most elsősorban látni akar, az optikai eszközök az elsők. A lányával együtt érkezett, nem volt motivált arra, hogy kipróbálja a hallókészüléket. Dorka azonban rávette, hogy legalább egy kéthetes, ingyenes próbahordásba egyezzen bele. A család azt mondta: ők

összedobják a néninek a hallókészülék árát, mert őket is zavarja, hogy nem tudnak vele kommunikálni.

A próbahordásért nem kellett fizetni, csak az illesztékért, amit a lánya kifizetett. A néninek végül kinyílt a világ és nagyon boldog volt, hogy ő hall. Az egész folyamat végén azt kérdezte, hogy nem tudnának-e a szemére is valami ehhez hasonló, csodálatos eszközt adni. Ehhez azonban kellett, hogy Balázs bejöjjön az egyesületbe. Egy hordozható készülékkel csinált audiogramot, de az ideális hallókészülék is már nála volt, tehát itt is szoros együttműködés jött létre a szakemberek között.

A következő előadást dr. Babinszki Vera, egyesületünk jogásza tartotta, „A hallássérült személyeket érintő jogszabályok” címmel.

Mikor valaki hallássérültté válik, az is fontos, hogy a jogszabályok alapján milyen segítségeket vehet igénybe. A hallókészülékes ellátást egy régi rendelet szabályozza. Ez a gyógysegédeszköz-rendelet, ennek a 10. melléklete. Ezt annyiból nem érdemes olvasgatni, hogy olyan dolgok is vannak benne, mint a „dobozos”, tehát a testen viselt halló-készülék, ami már rég nincs. Ezért fenntartással kell kezelni.

A lényeg a 15 napos próbahordás. Olyan cégekhez viszont nem érdemes menni, ahol letétet kérnek a készülékért a próbahordás alatt.

A jogszabály ugyanis ingyenes próbahordást biztosít.

Ha megvesz valaki egy készüléket, ami fent van a NEAK listán, igazolni kell a próbahordás meglétét.

Hogy mik vannak fent a NEAK listán, amik a formatív TB támogatással igénybe vehető hallókészülékek, ezt a segédeszköz-jegyzék tartalmazza. Ott is lehetnek frissítések. A fő szabály szerint hat-évente vehető újra igénybe a TB-támogatás, ami hetven százalékos támogatást jelent.

A másik lehetőség, amikor az illetőnek közgyógy igazolványa is van, a közgyógy-listáról is választhat készüléket, ami térítésmentes. Ez felnőtt korban is lehetséges, csak egy szűkebb listáról lehet választani.

Ha azonban az illetőnek a hallása olyan szinten romlik, hogy a hatéves kihordási időn belül már nem megoldható a hallókészülékkel a rehabilitáció, állapotváltozás címén lehet újabb hallókészüléket igénybe venni. Itt viszont le kell igazolni, hogy a régi hallókészülékkel már nem jó a rehabilitáció folyamata. A jogszabály szerint akkor is van lehetőség cserére, ha a rendeltetésszerű használat mellett olyan meghibásodás történik, amivel többbe kerülne a javítás, mint egy újabb támogatott készülék vásárlása.

Fontos megjegyezni azt is, hogy a hallássérültek milyen pénzbeli támogatásokat vehetnek igénybe. Itt említeni kell a fogyatékosági támogatást, amit a fogyatékosággal élőkről szóló törvény és annak végrehajtási rendelete szabályoz. A hallássérültek nagyrésze, főleg, ha teljesen vak és hallássérült, a hallássérülésére elég kevés százalék esik.

Nem csupán azt nézik, hogy milyen a halláskészőbe. Ha a hallókészővel a beszédérthetőség elmarad, akkor jön számításba egyáltalán a hallássérülés, illetve, ha 25 éves kor előtt következett be. Van egy másik kategória is, ha a hangzóbeszéd értése elmarad. Ez a kategorizálás szerinte felülvizsgálandó. Attól, hogy egy szakértői bizottság előtt valaki megérti a néhány mondatot, amit mondanak neki, nem biztos, hogy az utcán, egy forgalmas helyen, vagy bárhol, ahol arra neki szükség lenne, megfelelően ért. Nem igazán objektív és független ez a vizsgálat.

Egy objektív kategória megfelelőbb lenne, pl.: a személyi adókedvezményről szóló jogszabály, ami a BNO-kódot veszi alapul. Ha valakinek H90-es BNO-kódja van, és mindkét fülön 60 db halláskészőbe, személyi adókedvezményre jogosult. Ez sokkal megfoghatóbb és nem kíván semmilyen szakvéleményt, nem mások döntésén alapul.

A siketvak személyek a jelnyelvi törvényben is meg vannak szólítva.

Eszerint az a hallássérült, aki jelnyelvet használ és hallássérült. Az viszont nincs meghatározva, hogy mekkorának kell lennie a hallássérülésnek. A siketvakok több tolmácsolási órát vehetnek igénybe a törvény alapján.

Ugyanez van az elemi rehabilitációs rendeletben is, ahol szintén külön nevesítik a siketvakokat. Itt azt mondja a jogszabály, hogy ha a látássérülés mellett a 30 db-t eléri a halláskészőbe, akkor siketvaknak számít. Illetve akkor is, ha valamilyen auditív ingerprobléma miatt a beszédértés elmarad. Ez a gyakorlatban valamilyen agyi problémát jelent. Ez tehát egy megengedő kategória. Ők is több rehabilitációs órára jogosultak és többféle modult igénybe vehetnek, mint a hallástréning, ami a hallókészővel foglalkozó és a rehabilitációs szakember együttműködése lehet.

Dorka kiegészítése:

– A komplex felülvizsgálaton sokszor kerülnek az emberek megalázó helyzetbe. Egyszeresen látássérülteknek is gyakran az a tapasztalata, hogy kontrollálják, mit látnak. Próbákat tesznek velük, hogy ellenőrizzék, hogy látnak-e vagy nem.

Szomorú tény, hogy a komplex felülvizsgálatban, egy csendes környezetben, a tőle 20 centire levő embernek a teljesen kiszámítható, szabványos kérdéseire (hogy hívják, hol lakik, stb.) tud válaszolni valaki és érthető a beszéde, onnantól már nem számít hallássérültnek. A hallássérülésére nulla százalékot kap. Nem számít, hogy nem tud közlekedni, tájékozódni, hogy egy zajos környezetben teljesen elveszik, hogy az oktatás szempontjából már egy nagy tanteremben nem tud haladni a többiekkel.

Épp ezért kezdeményezték a FOT felülvizsgálatát.

A hallássérültek gyakran kérik, hogy küldjék be felülvizsgálatra a támogatásukat, hogy a halmozott sérülés okán hátha magasabb összeget kapnak. Ennek azonban nagyon gyakran elutasítás a vége.

Vera: – Épp ez a baj, hogy a halmozottan sérültre meg olyan definíció van a jogszabályban, hogy akármilyen sérült is, az önkiszolgálás képességét vizsgálják. A vakok megkapják a magasabb támogatást. Hiába tud egyedül enni, WC-re menni, de nem feltétlenül tud egyedül elmenni a boltba, vagy megfőzni az ételét. Ha elé teszik, persze, meg tudja enni, de az elkészítésére már nem biztos, hogy képes. A mosdó használata is ilyen kérdés. Volt egy ügy, ahol maga a bíró kapott szemtakarót, hogy menjen így el ott, a bíróságon a mosdóba, teljesen egyedül.

A másik, amit felül kellene vizsgálni: a gyógysegédeszköz-rendelet szempontjából a hallókészülék számít, az van a NEAK listán. Az elem és az illeszték korlátozott, arra nincs normatív támogatás. Az adatfolyam-eszközökre egyáltalán nincs támogatás, azt csak önerőből lehet megvenni.

Balázs kiegészítése: – Gyerekeknél az elem is illeszték-támogatott.

Dorka: – Az egyedi méltányosságot olyan eszközökre is be lehet nyújtani, amik nincsenek rajta a listán. Ez a hallókészülékhez kapcsolódó, egyéb kiegészítő eszközökre is igaz. Az élettani határ viszont, csak úgy, mint az optikai segédeszközöknél, a 100 ezer forint, ami fölött nagyobb valószínűséggel adnak támogatást. Ez azonban soha nem lesz száz százalékos. Most valakinek épp Braille kijelzőre adtak támogatást, ötven vagy hetven százalékot, ami egy 1 millió forintos eszköznél nagyon jó, bár a fennmaradó összeg is sok.

Vera: – Meg kell próbálni, élni kell a jogokkal. Olyan hallókészülékre viszont, ami fenn van a listán, már nem lehet kérni.

Dorka: – És azt is nagyon meg kell indokolni. Van egy nagyon szűk lista, amin a közgyógyos készülékek vannak. Ezek általában alaptudással rendelkeznek, de ott is lehet találni megfelelő készüléket. A következő kategória: Egészségbiztosítási Pénztár által támogatott eszközök, ez már egy sokkal hosszabb lista. Ez attól függ, hogy melyik hallókészülékgyártó fizeti be a hozzájárulást.

A közgyógyos ingyenes, az OEP-támogatott esetén is kb. 80 ezer forint/készülék árra kell számítani.

Balázs: – Ezt nevezzük betegterítésnek, ami 80 ezertől akár 150-160 ezer forint/készülékig terjedhet.

Dorka: Ez sem enyhe, de erre már nem lehet beadni az egyedi méltányosságot.

Balázs: – Ilyenkor jöhet képbe az önkormányzat, a betegterítésre való csökkentési igény. Ha az önkormányzat anyagi helyzete olyan, meghallgatnak és támogatnak, egy próbát megér.

Dorka: – A harmadik kategória pedig a piaci alapú, ami 300 ezer forinttól a „csillagos éjig” terjedhet. Itt viszont nagyon meg kell indokolni, hogy mi miatt nem volt jó a közgyógyos vagy az OEP-listás készülék. Tehát, hogy mi az a speciális igény, ami miatt ez nem felelt meg. A látássérülés egy elég nyomós indok lehet, annak minden következményével együtt. Adott esetben azt is indokolni kell, mi az a műszaki tudás, amivel ez a készülék bír, és a másik meg nem rendelkezett vele.

Az előadók sorát Dorka folytatta saját könyvének bemutatásával. Ez a funkcionális hallásvizsgálatról szól. Emellett igyekszik konkrét javaslatokat tenni, hogy egy hallássérült esetében a különböző elemi rehabilitációs modulokra milyen hatással lehet a hallássérülés. Tárgyalja azt is, hogy a problémák hogyan jelennek meg, milyen módszertani megoldások vannak.

A szövegben magáról a siketvakságról is van egy bevezető rész. Ezt azért tartotta fontosnak beleírni, mert néha egy kicsit még mindig bizonytalanok vagyunk abban, kik is férnek bele a kategóriába. Van a jogszabályi megközelítés, de az elemi rehabilitáció inkább mindig a funkcionális megközelítést támogatta.

A jogi rendszer ugyanakkor megkötést jelent: ott a hallássérülés mér-téke, amit audiogram alapján meg lehet határozni. Eszerint lehet, hogy valaki nem minősül siketvagnak. Azt azonban meg tudják határozni, hogy a minimális hallássérüléséből fakadnak-e speciális nehézségei. A feldolgozási zavar mindig egy képlékeny kérdés, hogy mik a következményei.

Ha van egy speciális nehézség, probléma, arra válaszolni kell. Ebből a szempontból teljesen mindegy, hogy az adatlapján ő siketvagnak minősül-e. A szakemberek látják, hogy kell valami plusz, ami az auditív ingerek feldolgozásához kapcsolódó tevékenység. A könyv próbál segíteni eldönteni, hogy van-e ez a plusz nehézség, hogy hogyan lehet meghatározni ennek mértékét. Benne vannak a különböző segédeszközök, kiegészítő eszközök, a hallássérülés jellemzése. Emellett a funkcionális hallásvizsgálat menetéről is ad egy részletes leírást. A mellékletben található egy kérdőív, és a kötet lapjain Dorka azt is elmagyarázza, hogy az egyes kérdéseknek mi a célja. Miért teszik azt fel, milyen kimenet látható, stb.

Amit biztos, hogy minden látássérült elemi rehabilitációs szolgáltatásnak tudnia kell, hogy egy audiogramot miként kell értelmezni. Minden rehab szolgáltatónál legyen valaki, aki ha ránéz egy audiogramra, amit az illető magával hozott, annak alapján megmondja: siketvagnak minősül-e a kliens vagy nem. Fontos kérdés az is, hogy a felmérések alapján megkapta-e a megfelelő auditív segédeszközt vagy nem, és hogy ez összhangban van-e az ő teljesítményével. Ha ebben valami anomália keletkezik, a szakember felveszi ott, helyben a kérdőívet. Így részletesen

látja, hogy az egyes feladatokban a kliens hibázási típusa mire következtet, milyen területen nincs jól erősítve a készülék vagy a beállítása nem megfelelő. Ha a közlekedéstanár kimegy a hallókészülékes személlyel és látja, hogy nem funkcionál jól a hallása, nem tudja jól használni, de nem tudja megmondani, hogy a készülék beállításával mi a hiba, meg kell nézni, hogy lehet-e ezen valamit állítani.

A siketvakok esetén kötelező eszközök között nem sorolta fel a szűrő audiometert. Nem minden rehabilitációs szolgáltatónak kell, hogy fel tudjon venni audiogramot. Ez egy nagyobb tétel, akár öt-vagy hatszáz ezer forintba is kerülhet. Ha valaki hozott anyagból tud dolgozni, az audiológiai állomásról érkezettből, az is jó. Csak kell, hogy tudja értelmezni a görbét.

A siketvak emberek ma mindenhol megjelennek a szolgáltatási palettában. Az együttműködést szükség esetén nagyon fontosnak tartja. Ez egy bizonyos szintig nem egy olyan unikális tudás, amit ne tudna bármelyik rehabilitációs szolgáltató elsajátítani. Ha viszont bármelyik szolgáltató azt érzi, hogy van egy probléma, aminek utána kell járni, hogy hallássérülés van-e a háttérben, jelezzék Dorkának, vagy oldják meg helyben, de szükség esetén ő is szívesen segít.

Ha egy szolgáltatónál valaki érdeklődik a téma iránt, a könyvben meg tudja nézni, hogy milyen típusú hallókészülékek vannak, hol található meg a NEAK segédeszközök felsorakoztató listája, hogy miből áll egy készülék, hogy miként lehet felmérni, hogy az meghibásodott-e vagy nem, stb. Reméli, hogy ez a kötet praktikus segítség lesz az elemi rehabilitációs szolgáltatóknál.

A kötetnek nyomtatott és elektronikus változata is van, így a látássérültek számára is hozzáférhető.

Ezt követően fórumbeszélgetés következett, melyet Dorka moderált. A téma ez volt: „A siketvak személyek a látássérültek elemi rehabilitációs szolgáltatásában”.

Rendkívül informatív eszmecsere alakult ki a különböző szolgáltatóktól érkezett szakemberek között. Ennek én most csak a leglényegesebb pontjait szeretném e helyen átadni.

Vannak, akik nyitottak a hallókészülékes ellátásra, míg mások nem.

Ami itt jelentős kérdés: magába a tanítási folyamatba belemenjen-e a szakember, ha az ügyfél nem hajlandó hallókészüléket csináltatni magának. Ez egy fontos kérdés, amit el kell dönteni.

A tájékozódás-közlekedés könyvben benne van, hogy vannak, akiknek nem korrigálható olyan mértékben a hallásuk, hogy teljesen önállóan egy hatsávós átkelést képesek legyenek megoldani. Ők például táblát használnak az átkeléshez, segítségkérő táblát.

Gyakran előfordul, hogy ha valaki bemegy egy hallókészülék-forgalmazóhoz, egyből aláíratnak vele egy papírt. Rászánta magát, hogy hallókészüléket viseljen és most boldog, hogy foglalkoznak vele. Ha aláírta a szerződést, már hat évre el is kötelezte magát. Felülvizsgálati kérelmet pedig csak négy év után lehet beadni, ha a hallásállapotában romlás következett be. Ugyanakkor ez sem könnyű, hiszen csoportokba vannak besorolva a hallókészülékek. Ha valaki alapvetően is a legsúlyosabb, hallásmaradványos készüléket kapta, hiába romlott az állapota, ő akkor is a legsúlyosabb csoportból kapott készüléket. Tehát nagyon nehéz megindokolni, hogy miért kell neki másik készülék. Ha viszont ő egy közepes hallássérülésre vonatkozó hallókészüléket kapott és neki már egy másik készülék kell, egyszerűbb ez a váltás.

Az is fontos, hogy az elemi rehabilitációs szolgáltatók is gyűjtsenek össze egy „feketelistát”, illetve egy ajánlott szakemberek listáját is. Ez azonban nemcsak a hallásvizsgálatra igaz. A látássérültekkel foglalkozó szakorvosoknál éppígy igyekeznek összegyűjteni egy adatbázist, hogy kihez érdemes fordulni.

Nem körzetesített ellátókról van szó. Az viszont kevésbé hatékony, ha a fővárosba jönnek fel a vidékiek készülékért. Végső megoldásként, mivel még mindig Budapest-centrikus az ország, ez is működhet. Ilyenkor javasolt, hogy az illető a SVOE tagja legyen. Akkor ugyanis jogosult kísérő szolgáltatásra. Ha a helyi rehabilitációs szakemberek megoldják, hogy ott felkerüljön egy buszra, vonatra, itt, Pesten meg már kimennek elé az állomásra vagy a kísérőszolgálatosok, vagy Dorka. Amit viszont csak lehet, praktikus helyben megoldani.

dr. Babinszki Vera ennek kapcsán úgy fogalmazott: – Szükség van egyfajta tudatosságra is. Legyen képből a hallássérült legalább azzal, hogy milyen készüléket szeretne. Legyen tölthető, elemes, legyen benne távoli állítás, stb. Ma már az interneten, különböző, közösségi felületeken alakult csoportokban is utána lehet nézni dolgoknak. Ne hárítsunk mindent a szakemberre, hanem bennünk, érintettekben is legyen hajlandóság megismerni a szükséges eszközöket, lehetőségeket.

Dorka összefoglalásként elmondta: – Hallókészülékes ellátásról szólva az életminőség vizsgálata nagyon fontos. Ennek szempontjából szokták felsorolni az előnyöket és hátrányokat. Ez gyakran meggyőző érv. Két hét próbahordás alatt érdemes akár többször is ránézni a készülékre, hogy beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket vagy nem. Ha nem, akkor tovább kell kutatni, hogy ennek hátterében beállítási hiba áll-e. A hallásvizsgálatok szubjektív vizsgálatok. Függnék az egyén együttműködési készségétől, idegességétől, lelkiállapotától. Öt-tíz db az eltérés, de másként reagál. Van, hogy annyira meg akarja hallani a hangot, hogy akkor is reagál, ha bizonytalan benne. Az audiogram

mindenképp biztosabb támpontot ad, mint az objektív vizsgálatok, amelyek szűkebb spektrumú eredményeket adnak.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

***

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Ismerj meg két érdekes élményparkot!

(Két rövid ismertető a „Videó a vakoknak” weboldal tárházából)

Örömmel írom, hogy a Videó a vakoknak alapítvány honlapján már több mint 500 videó leírása található. Azok közül 400 magyar nyelvű, 100 angol. Most két videó leírásáról készült rövid ismertetést nézzünk meg. Izgalmas, érdekes és szép! Ez jellemző a következő két élményparkra.

Az első:

A videó címe: Kipróbáltuk a LEGDURVÁBB AQUAPARKOT Európában!

Helyszín: Siam Park Tenerife

A Siam Park egy vízi park Costa Adejében, a kanári-szigeteki Tenerife tengerparti külvárosában. A videóban több mint 10 érdekes részt mutatnak be a parkból. Ezek közül az egyik különlegesség:

The Dragon: ProSlide Tornado 60. 20 méter széles tölcsérrel és egy nagy sárkánymoddellel.

A nulla gravitáció igazi szenzációja a „Sárkány” attrakcióban!

Ebben a teljesen függőleges tölcsérrel rendelkező csodálatos csúszdában egyedülálló függőleges érzetet fog tapasztalni.

Leírás: A Dragon csúszda indulási pontja egy nagyon szép, íves, barnára pácolt fával borított, nyitott oldalú épület. A tér közepén egy kis medencében utazásra vár a citromsárga színű négylevelű lóherére hasonlító, felfújható csónak, melynek a szirmaiban található mélyedésekbe kell beleülni. A csapat indulásra kész, izgatottan állnak a kis medence szélénél. A medence egy alagúttal folytatódik, innen indul a menet.

A két fiú és két lány helyet foglalt a csónakban, a szirmok szélén mindkét oldalon egy-egy kék kapaszkodó biztosítja a biztonságos utazást.

A csónak elindul lefelé, irányváltoztatáskor megfordul, aki eddig szemben haladt, az most háttal sodródik előre a most már sötét csúszdában. Női sikolyok hallatszódhatnak, helyenként kék fény látszódik, majd a természetes fény is feltűnik az alagút végén. Itt láthatjuk, hogy mind a négyen erősen kapaszkodnak a kék fogantyúba, a sebesség és a gravitáció hatására lebeg a hajuk.

Egy tölcsérbe érkeznek, ahol tátott szájú nagy sárkány fogadja őket. Nehéz megállapítani a felvétel alapján, hogy éppen merre is haladnak, mert úgy alakították ki a csúszdának ezt a szakaszát, hogy a tölcsérben megtett kör után még tovább lendülnek egy újabb folyosóba, majd egy nagy csobbanással a kijáratnál található medencébe csobbannak. A felvételen a világos részekenél nagyon jól látszódik, hogy mekkora erők hatnak az utasokra, nagyon erősen kapaszkodnak és dülöngélnek a csónakban.

A második élménypark:

A videó címe: Ferrari's Alonso and Massa ride world's fastest rollercoaster at Ferrari World

Magyarul: Alonso és Massa a világ leggyorsabb hullámvasútján a Ferrari Worldben. A világ leggyorsabb hullámvasútja, a Formula Rossa, a Ferrari World Yas Island, Abu Dhabiban található.

Ez a rekordot döntögető utazás az egyik legfontosabb látnivaló az Egyesült Arab Emírségek fővárosában található a Ferrari márkájú fedett vidámparkban.

Ha szereted a nagy sebesség közben átélhető izgalmakat, vagy egy Forma-1-es autó volánja mögé szeretnél ülni, próbáld ki ezt az utazást, amelyet még az F1-es pilóták is extrémnek tartanak! A maximális sebesség: 240 km/óra

Érdekes élmény olvasni is erről a versenyautóban való utazásról.

A link: <https://app.videoforblind.com/latest-videos>

Jó szórakozást kívánva:

Péter Zsigmond

***

Az Európai Parlament jóváhagyta az Európai Fogyatékosági Kártyát – már csak bürokratikus akadályok vannak hátra

Április 24-én az Európai Parlament megvitatta és jóváhagyta az Európai Fogyatékosági Kártyáról és az Európai Parkolókártyáról szóló ideiglenes megállapodást. A most jóváhagyott szöveg még februárban született meg. A megállapodást 607 igen szavazattal, 7 nem ellenében és 11 tartózkodás mellett hagyták jóvá. A harmadik országok állampolgáira való kiterjesztésről szóló jelentést szintén jóváhagyták.

Az Európai Fogyatékoságügyi Fórum ünnepli ezt a pillanatot, amely várhatóan a politikai döntéshozatali folyamat végét jelenti. Azt azonban sajnálják, hogy a bürokratikus akadályok miatt a szöveg közzététele (és

így a végrehajtásig tartó visszaszámlálás megkezdése) az európai választások utánra csúszik majd.

A tárgyalást vezető európai parlamenti képviselő, Lucia Ďuriš Nicholsonová így nyilatkozott:

„A fogyatékossgal élők 15 éve küzdenek ezért a megállapodásért”, és „ők álltak az aggodalmaink középpontjában”.

Az elnök asszony felvázolta az előrelépéseket, ideértve:

- az Európai Parlament tárgyalói által az irányelvvel kapcsolatban elért eredményeket, többek között az uniós mobilitási programokban részt vevő személyekre való kiterjesztést,
- a kártyák ingyenes kiállítását,
- valamint a mozgásszabadsággal kapcsolatos kérdések 5 éven belüli további elemzése iránti kötelezettségvállalást.

Bár a politikai folyamat már lezárult, a szöveg jogi szerkesztése és a 27 uniós nyelvre történő jogi fordítása még késik.

Az EDF szorgalmazta, hogy a fordítás prioritást kapjon. Ennek az az oka, hogy a végrehajtás határideje – vagyis hogy a kártya valósággá váljon – csak a szöveg közzététele után kezdődik.

Ez azt jelenti, hogy a hivatalos szöveget nem lehet jóváhagyni az európai választások előtt. A Fórum felé azt kommunikálták, ez csak a szokatlan mennyiségű jogi szöveg miatt történt így, amelyeket az elmúlt hónapokban jóvá hagytak. Megnyugtatták őket, hogy a hivatalos szöveg tartalma a jövőben már nem változik.

Az EDF arra szólítja fel az EU tagállamait, hogy a kártya gyakorlatba ültetésekor vegyék figyelembe ezt a késedelmet. Ennek fényében tűzzék ki a nemzeti végrehajtási határidőket.

*Forrás: az EDF által e-mailben küldött tájékoztató.
(Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)*

***

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Forradalmi műtét után visszakapta egy gyermek a hallását

Egy brit kisgyermeknek helyreállt a hallása egy forradalmian új műtétet követően. Az orvosok szerint új korszak kezdődhetett a siketség kezelésében.

Opal Sandy úgy született, hogy egy szenzorineurális hallásveszteség nevű rendellenesség miatt semmit sem hallott. A belső fültől az agyhoz

vezető hallóidege károsodott. Ezt az állapotot egy hibás gén okozza – írja a The Guardian.

A 18 hónapos brit kislány azonban egy forradalmian új, 16 perces műtétet követően szinte tökéletesen hallott. A beavatkozás során a hibás génnek a működő mását kapta meg.

Ő volt az első ember, akin alkalmazták ezt az úttörő génterápiát.

Manohar Bance fülsébesz elmondta, hogy a műtét a vártnál is jobban sikerült. Reméli, hogy még több beteget meg tudnak majd gyógyítani ezzel a módszerrel. További kísérletekre van szükség ahhoz, hogy megállapítsák, valóban megtalálták-e a szenzorineurális halláscsökkenés gyógy módját.

A műtétet Opal egyik fülén hajtották csak végre, és egyelőre a többi gyermeknél is ezt tervezik. Ha a beavatkozások kellően hatékonyak bizonyulnak, a gyerekek mindkét fülét megműtik. Most, hogy Opal hallása helyreállt, előszeretettel dobálja az evőeszközöket az asztalra, hogy minél nagyobb zajt csapjon – jegyezte meg a brit lap.

Forrás: vakbarat.index.hu

***

Még ló húzta, de már vasút volt: magyar lóvasút-történelem

A kötöttpályás közlekedés kezdeteit a bányákban használt fa nyompálya jelentette. Ezen emberi erővel mozgatott csillék közlekedtek. A fapályát a 18. században vasszerkezetekkel erősítették meg, majd vaspályával váltották fel. Ez jelentős tömegű áru mozgatását tette lehetővé, amihez 1767 körül kezdtek lovakat használni.

A lóvasút előnye a szekerekhez képest a nagyobb terhelhetőség, a nedvességtől független használhatóság és a könnyebb, jóval simább futás volt.

Személyszállításra 1803-ban használta először a Surrey Iron Rail nevű társaság. Dél-Londonban indított menetrendszerű lóvasútjáratokat.

Magyarországon először 1827-ben jelent meg a technika. Meglepő módon nem az addig megszokott, földre fektetett sínpárokat alkalmazták. Ehelyett úgynevezett lebegő vasutat építettek 7 kilométer hosszan a mai Baross tértől a kőbányai kőfejtőkhöz. Ez tehát gazdasági vasút volt, de alig egy év működés után a vállalkozás becsődölt...

A következő mérföldkő az 1840–46 között épült lóvasút volt. Ez előbb Pozsonytól Nagyszombatig, majd Szeredig működött, a Pozsony-Nagyszombati Első Magyar Vasúttársaság kezelésében.

Ez a vállalkozás már életképesebbnek bizonyult!

A lefektetett sínpárokot erősen túlméretezték. Így készítették fel a vonalat a gőzvontatás bevezetésére. Ez azonban csak 1872 után történt meg. Ekkor a vonal a Vágvölgyi vasút tulajdonába került.

1847-ben az Oravicabánya–Jaszenova–Báziás vonalon megindult a lóvasúti közlekedés.

A vasút a dunai gőzhajózáshoz kapcsolódva bekötötte a bányavidéket a nemzetközi vérkeringésbe. 1854-ben az Oravicabánya–Báziás szakaszt mozdonyüzemű vasúttal váltották ki.

A gőzüzemű vontatás a lóvasutat a távolsági közlekedésben versenyképtelenné tette. Ennek a jóval nagyobb sebesség és terhelhetőség volt az oka.

A gőzüzem a városokban azonban nem igazán vált be. Így az omnibuszok, majd a lóvasutak a 19. század második felében gyorsan terjedtek az egyre nagyobbá váló városokban. A magyar városok közül 1860-ban – Pestet megelőzve – Lippán létesült lóvasút.

Pesten a Pesti Közúti Vaspálya Társaság indított először közforgalmú lóvasúti szolgáltatást Pest, Széna tér (ma Kálvin tér) és Újpest, Városkapu (ma Újpest-Városkapu metrómegálló) között. Ez 1866. július 30-án történt. Az újpesti lóvasút megnyitása után két évvel, 1868 júniusában indult Buda első lóvasút vonala a Lánchíd és Zugliget (közelebbről a Laszlovszky-major) között. Ezzel egyidőben elindult a Lánchíd budai hídfő – Óbuda Fő tér viszonylatban is. Az építő és üzemeltető a Budai Közúti Vaspálya Társaság volt (BKVT).

Pesten és Budán, majd 1873-tól Budapesten a lóvasút virágkora mindössze húsz évre tehető. 1887-ben elindult az első villamos. Ezt követően a lóvasúti pályákat sorra villamosították. Emellett új villamospályák is épültek, a lóvontatás pedig egyre inkább visszaszorult. Az utolsó hazai városi lóvasút 1928. április 10-ig üzemelt a Margitszigeten.

Ezzel tulajdonképpen le is zárult egy kor. Helyesebben a kor utolsó még működő emléke is a múlté lett. Jött a villamos, jöttek a szebbnél szebb gőzmozdonyok, és a lovak erről a területről is kiszorultak.

Forrás: itthonrolhaza.hu

***

Hogyan lett a Hősök tere? Minden, amit a Hősök teréről tudni érdemes

A Hősök tere Budapest legtágasabb, legnagyobb hatású tere a XIV. kerületben. Szűkebb értelemben véve a Millenniumi emlékművet jelöli.

A tér az előtte fekvő Andrássy úttal együtt a Világörökség része, a főváros egyik kiemelkedő turisztikai attrakciója.

A millenniumi ünnepségek idején kezdték el építeni, de csak 10 évvel később, 1906-ra lett kész. Az emlékmű helyén ezelőtt az Ybl Miklós által tervezett Gloriett kút állt. Ugyanaz a forrásvíz tört elő belőle, mely a Széchenyi Gyógyfürdőben is.

Ez a kút a mai napig a tér alatt van, de magát a díszes alkotást a Széchenyi-hegyre költöztették.

A magyar állam fennállásának 1000. évfordulójára rengeteg fejlesztéssel készültek 1896-ban. Ennek részét képezte a Hősök tere kiépítése is.

A Hősök terét Wekerle Sándor miniszterelnök felkérésére Schickedanz Albert tervezte, a szobrokat pedig Zala György készítette. Eredetileg 14 magyar uralkodó szobra állt az emlékműben. A baloldali szobrok: Szent István, Szent László, Könyves Kálmán, II. András, IV. Béla, Károly Róbert, Nagy Lajos. A jobboldali szobrok: Hunyadi János, Mátyás király, Bocskai István, Bethlen Gábor, Thököly Imre, II. Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos. A szoborcsoport közepén Gábriel arkangyal látható, méghozzá egy 36 méteres változatban. A monda szerint István király azért koronáztatta meg magát és vette fel a kereszténységet, mert álmában Gábriel angyal erre kérte.

Most is látható, friss formáját 1945-ben érte el. Az első nagy átalakulás a földalatti építésekor volt, amikor az addigi füves terület kőborítást kapott.

Az első világháború után, a Habsburg-ház trónfosztásakor az 5 Habsburg uralkodó szobrát, nevezetesen I. Ferdinándét, III. Károlyét, Mária Teréziáét, II. Lipótét és I. Ferenc Józsefét levették, sőt az utóbbit apró darabokra törték. Ezek a szobrok jelentős restaurálás után vidéki múzeumokba költöztek.

1919. május 1-jén az egészet vörös drapériával vonták be. Gábriel arkangyal szobrát obeliszkké alakították, és eléje Marx 7 méteres gipszből öntött alakját állították.

Egy kis érdekesség még a végére. Te tudtad, hogy Hősök tere Budapesten több is van? Összesen négy is! Egy Rákosszentmihályon (XVI. kerület), egy Soroksár központjában (XXIII. kerület), egy pedig Rákosligeten (XVII. kerület), na meg persze a híres neves a Városligetnél.

Forrás: Magyarországom.hu

***

Elfogadtak egy új törvényt: kártérítést kaphat, akinek emiatt károsodik az egészsége

Az Európai Parlament (EP) április 24-én elfogadott egy törvényt, amely a légszennyezettség visszaszorítását szolgálja. A szabályozás értelmében akár kártérítést is kaphatnak azok, akiknek emiatt károsodik az egészsége. A javaslat azonban csak 2030 után lép életbe.

A légszennyezés számos nagyvárosban, így Budapesten is komoly problémát jelent. Egy becslés alapján Európában évente 300 ezer ember idő előtti halálát okozza.

A Reuters szerint ezen hivatott javítani az új törvény. Tavaly az Egészségügyi Világszervezet (WHO) is szigorította az előírásait a halálesetek megelőzésének érdekében. A cikk tárgyát képező, új törvényt ezt követően fogadták el.

Virginijus Sinkevicius, az Európai Unió környezetvédelmi biztosa a törvénnyel kapcsolatban azt mondta, hogy

"A KÖVETKEZŐ TÍZ ÉVBEN 70 SZÁZALÉKKAL CSÖKKENHET AZ EMLÍTETT 300 EZRES SZÁM A SZIGORÚBB UNIÓS SZABÁLYOKNAK KÖSZÖNHETŐEN".

A törvény értelmében 2030-tól kezdve több, az emberi egészséget súlyosan veszélyeztető, szennyező anyagra szigorúbb határértékeket és célértékeket határoznak meg. Az új szabályok emellett összehasonlíthatóvá, egyértelművé és nyilvánosan hozzáférhetővé teszik a jelenleg szétagolt levegőminőségi mutatókat az EU-ban.

Ezen felül azt is előírták, hogy nemzeti szinten, az új szabályok megsértése esetén **JOGI LÉPÉSEKET TEHETNEK, ÉS KÁRTÉRÍTÉST KAPHATNAK AZ UNIÓS ÁLLAMPOLGÁROK, HA BEBIZONYOSODIK, HOGY AZ EGÉSZSÉGÜK A LÉGSZENNYEZÉS MIATT KÁROSODOTT.**

Az Európai Parlamentben 381 igen szavazattal, 225 nem ellenében és 17 tartózkodás mellett fogadták el a törvényt. A hatálybaléptetéshez még az uniós tagállamok állam- és kormányfőit tömörítő Európai Tanács jóváhagyására is szükség lesz. Ugyanakkor a tanács és a parlament képviselői februárban kötöttek egy feltételes politikai megállapodást ezzel a törvénnyel kapcsolatban. Így nem valószínű, hogy ne menne át a javaslat.

Forrás: Index.hu/kulfold

***

Olyan nő vezeti a Duna TV műsorát, aki nem is létezik

Nem él és nem is létezik az a műsorvezető, aki a Duna TV híreit olvassa fel vasárnaponként.

A Delta forradalmi újítással indult egy olyan műsorvezetővel, akinek a hangja és a külleme sem valós. Megjelenését, arcát és hangját egyaránt a mesterséges intelligencia (MI) hozta létre a korábban már meglévő programokból – írja a hvg.hu .

Mondanivalóját teljes egészében a Delta szerkesztői határozzák meg. Ezzel együtt az MI segítségével életre hívott képi és nyelvi modell Fejős Ádám állandó műsorvezetőtársa lett a Deltában. Még nevet is kapott a Duna TV nemlétező műsorvezetője. A rekord összegű költségvetéssel működő köztévé, teremtett egy Bíró Adát a Duna TV-re.

Dudás Viktor filmszakértő szerint a Delta éppen az a műsor, ahol egy ilyen technológiai újdonságnak helye és adott esetben fontos szerepe is van. A műsor ugyanis a tudománnyal foglalkozik, és újításokat igyekszik bemutatni.

Hozzátette: nagyon kíváncsian várja, hogyan fog a közönség erre reagálni, „mert ilyet még mi Magyarországon nem láttunk képernyőn”.

Forrás: Enyugat.hu

***

Megfejtették a 2000 éves papiruszt, kiderült, hol temették el Platónt

Mesterséges intelligenciával olvasták le a kutatók a tintával íródott szöveget egy bontatlan ókori tekercsben. Ebben Platón sírhelyéről és utolsó éjszakájáról is írnak.

Platón, az ókori görög filozófus, Arisztotelész mestere és Szókratész tanítványa volt. 80 éves kora környékén, körülbelül 2400 évvel ezelőtt halt meg.

Korábban is tudni lehetett, hogy a sírhelye valahol az általa alapított athéni Akadémia területén fekszik. Eddig nem ismerték a kutatók a pontos helyszínt. Az Akadémiát egyébként Sulla, a római hadvezér 300 évvel Platón halála után elpusztította. Annak maradványai 3 kilométerre fekszenek az Akropolisztól.

Most egy 800 kilométerrel odébb talált papirusz segítségével jutottak közelebb a megoldáshoz a kutatók. Majdnem kétezer évvel ezelőtt tört ki a Vezúv vulkán, amely a föld alá temette Pompejít és annak lakosságát. A hamu egy dokumentumokkal teli villát is betemetett, így megőrizve a benne talált tudást az utókor számára. Itt találtak rá egy helyi költő és

filozófus által írt papiruszra is. Eszerint Platón az Akadémia falain belül egy, a múzsák szentélye közelében található magánkertben temették el. A szöveg Platón utolsó éjszakájáról is beszámol: magas láza lehetett és zavarta a zene, amit játszottak neki. A projekt egyik kutatója szerint egy trák zenész fuvolázott, hogy enyhítsen az idős filozófus utolsó óráin. Platón viszont azt mondta neki, hogy „gyér a ritmusérzéke”.

A kutatás másik érdekessége a papirusz olvasásánál használt technológia volt. A tekercseket nem lehet kibontani, mivel idős koruk miatt az a megsemmisülésükhöz vezetne. Tavaly 40 ezer dollárt kapott egy tekercs megtalálója, miután kinyerték a „bíbor” szót a bontatlan dokumentumból. 2015-ben a Kentucky egyetemen röntgentomográfiával és számítógépes látással, egy mesterséges intelligenciát használó technológiával tudták kiolvasni az adatokat egy zárt Holt-tengeri tekercsből.

A Pompeji szomszédságában található herculaneumi tekercseknél szintén mesterséges intelligenciával, neurális hálózatok segítségével állapították meg, hogy hol található a tinta a zárt papiruszokon.

Forrás: Telex.hu

***

Mik a legjobb vérnyomáscsökkentő teák?

Ezeknek a teáknak a legfőbb előnye, hogy mellékhatások nélkül képesek mérsékelni a kezdődő magas vérnyomást. Visszaállítják annak normális értékét. Emellett rendszeres fogyasztásuk segít megelőzni a különféle szív és érrendszeri betegségek kialakulását is. Ha vérnyomáscsökkentő tea fogyasztásával is eredményes lehet vérnyomása egészséges értéken tartása, akkor nem kell elkezdni a különféle mellékhatásokat okozó gyógyszerek szedését.

Már kialakult magas vérnyomásnál pedig arra ügyeljen, hogy a tea és a gyógyszer együttes szedése ne hogy túlságosan levigye a vérnyomás értékét. Az ilyenkor tapasztalható esetleges gyengeséget vagy szédülést érdemes megelőzni a gyógyszer fokozatos csökkentésével és a tea fogyasztásával. Hosszú távon ugyanis előnyösebb mellékhatások nélküli, természetes módszereket használni.

1. Galagonya tea

A galagonya az egyik legjobb értágító hatású és szívműködést segítő gyógynövény. A tea készítésére használt virágos hajtásvéget májusban gyűjtik. A galagonya piros bogyós termését a fagyok előtt érdemes összeszedni. Ízletes lekvárt készíthet belőle, ami erősíti a szív működését

2. A galagonya virágos hajtásából főzött tea nemcsak a magas vérnyomás csökkentésére, hanem szív és érrendszeri betegségek megelőzésére is jól használható. A galagonyából készült teát a koleszterinszint csökkentésére, az erek meszesedésének megelőzésére és a vérkeringés javítására is bátran fogyaszthatja. Emellett azonban még a szív ritmusos összehúzódásának zavarakor is elősegíti állapotunk javulását.
3. Tisztítja az ereket, és megakadályozza a vérsír érfalra rakódását. A rugalmas érfal könnyebben tud tágulni és összehúzódni a vér pumpálásakor. A szív koszorúereinek tisztán tartása a szívinfarktus, az agyi erek rugalmasságának a megőrzése, az érlemeszesedés megelőzése pedig az agyvérzés megelőzését segíti.
4. Érdeemes mézzel édesíteni. Ez ugyanis rengeteg vitamint és ásványi anyagot tartalmaz, ami hasznos a szervezetnek. Különösen magas a kálium tartalma, ami a szív egészséges működéséhez nélkülözhetetlen.
5. Fehér fagyöngy tea
6. A fehér fagyöngy tea az erek tágításával, áteresztő képességének a növelésével csökkenti az erek falára eső nyomást. Ezzel mérsékli az erekben áramló vér nyomását. Az erek tisztításával az érszűkület és az érlemeszesedés megelőzésére, sőt még szívritmuszavarra is eredményesen használható.
7. A fehér fagyöngy leveleiből és fiatal ágaiból hidegvizes áztatással készítsen vérnyomást csökkentő teát. Ne főzze és ne forrázza a teakeveréket. Azért, mert ezzel elveszítené azokat az értékes hatóanyagokat, ami miatt annyira szeretjük. Nyugtató hatása is jól ismert. Javítja az agy működését, és elősegíti a jobb koncentrációt is.
8. Hibiszkusz tea
9. A hibiszkusz virágából főzött tea nemcsak a magas vérnyomás csökkentésére, hanem a megelőzésére is bátran használható. A tea hatóanyagai tisztítják, tágítják az ereket, és magas C-vitamin tartalmukkal segítenek megőrizni az erek falának rugalmasságát. Ezzel javítják a vér áramlását, csökkentik a vérnyomást. Antioxidáns hatásuknak köszönhetően alacsonyabb értéken tartják a vér koleszterinszintjét, és segítenek megelőzni az erek meszesedését.
10. Zöld tea

11. A zöld tea magas antioxidáns tartalma nemcsak a vérnyomás mérséklésében, hanem az anyagcsere javításában, és ezzel együtt a fogyás támogatásában is fontos. A zöld tea a zsír elégetésében bír nagy jelentőséggel. Az ideális testsúly megőrzésével és visszaszerzésével a szív munkáját is megkönnyíti.
12. Tisztítja is az ereket. Ezzel megelőzi a vér zsírosodását, ami elősegíti az alacsonyabb koleszterinszint megőrzését, és az erek meszesedésének a megelőzését.
13. Levendula tea
14. A levendula virágából főzött tea nemcsak vérnyomást csökkentő, hanem nyugtató, stresszoldó hatású is. Ezért nem véletlen, hogy elsősorban a stresszes helyzetek, az idegeskedés miatti magas vérnyomás csökkentésére használhatja eredményesen.
15. Nemcsak a vérnyomását csökkenti, hanem a szív izmainak a regenerálódását is elősegíti. Ezzel a szívinfarktus megelőzésében játszik fontos szerepet. Elősegíti a nyugodt alvást is, ezzel a pihenését, feltöltődését támogatja.

Forrás: harmonia-centrum.hu

***

KEDVENC RECEPTJEIM

Következő kedvenc receptem: a túrógombóc.

Hozzávalók:

- 25 dkg túró
- 3 db tojás
- 4-5 evőkanál étkezési búzadara
- zsemlemorzsa
- kevés olaj

Elkészítése:

Ha csak lehetséges, zacskós túróat vegyünk! Tegyük bele a búzadarát és a már korábban említett módon, külön tálkában egyesével felütött tojásokat!

Egy csomag vaníliáscukorral jól összekeverjük, ezután legalább 2 órára betesszük a hűtőbe, de ha tudjuk, előző este is elkészíthetjük. Fontos, hogy ekkor is a hűtőben pihenjen másnapig.

A zsemlemorzsát kevés olajjal lepirítjuk. A hűtőből kivett tésztából gombócokat formázunk, melyeket kicsi sóval ízesített, forrásban lévő vízbe helyezünk óvatosan. Akkor készülnek el, ha a víz tetejére feljönnek. Ezt követően lyukas szedőkanállal kiszedjük és a már korábban megpirított zsemlemorzsában megforgatjuk. Magában, de tejjel ízesítve is fogyaszthatjuk. Jó étvágyat kívánok hozzá!

***

A HÓNAP VERSE

Sós Veronika Regina:

Vezéreljen Szent Lélek

Vezéreljen Szent Lélek

Hogy amit ma nem is de megértsek

Hogy soha többé ne féljek

Hogy mindig csak reméljek

Legyen hála a mára

Legyen szívemnek világa

Aranyló fény virága

Hogy új szemmel tekintsek a világra

Vezéreljen Szent Lélek

Hogy amit ma nem is de megértsek

Hogy mindig csak reméljek

Hogy soha többé ne féljek

Siketvakok Országos Egyesülete
HungarianDeafblindAssociation

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél